

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

30 novembre 2006

PROJET DE LOI
réformant le divorce

AMENDEMENTS

N° 121 DE MME MARGHEM ET CONSORTS

Art. 2

Dans le § 1er, de l'article 229 proposé, insérer entre les mots «entre les époux» et les mots «La preuve» la phrase suivante:

«La désunion est irrémédiable lorsqu'elle rend raisonnablement impossible la poursuite de la vie commune et la reprise de celle-ci entre eux.».

JUSTIFICATION

Cet amendement vise à clarifier la notion de «désunion irrémédiable».

Documents précédents :

Doc 51 **2341/ (2005/2006)** :

001 : Projet de loi.
002 à 006 : Amendements.
007 : Rapport.
008 à 011 : Amendements.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

30 november 2006

WETSONTWERP
**betreffende de hervorming van
de echtscheiding**

AMENDEMENTEN

Nr. 121 VAN MEVROUW MARGHEM c.s.

Art. 2

In het ontworpen artikel 229, § 1, tussen de eerste en de tweede zin, de volgende zin invoegen

«Het huwelijk is duurzaam ontwricht wanneer de voortzetting van het samenleven tussen de echtgenoten en de hervatting ervan redelijkerwijs onmogelijk is geworden ingevolge die ontwrichting.».

VERANTWOORDING

Dit amendement strekt ertoe het begrip «duurzame ontwrichting» te verduidelijken.

Voorgaande documenten :

Doc 51 **2341/ (2005/2006)** :

001 : Wetsontwerp.
002 tot 006 : Amendementen.
007 : Verslag.
008 tot 011 : Amendementen.

N° 122 DE MME MARGHEM ET CONSORTS

Art. 8

Remplacer le § 3 de l'article 301 proposé comme suit:

«§ 3. Le tribunal fixe le montant de la pension alimentaire qui doit couvrir l'état de besoin du créancier.

Il tient compte des revenus et possibilités des conjoints et de la dégradation significative de la situation économique du créancier. Pour apprécier cette dégradation, le juge se fonde notamment sur la durée du mariage, l'âge des parties, leur comportement durant le mariage quant à l'organisation de leurs besoins, la charge des enfants pendant la vie commune ou après celle-ci. Le juge peut décider le cas échéant que la pension sera dégressive et déterminer dans quelle mesure elle le sera.».

JUSTIFICATION

Comme l'a relevé le CE il y a contradiction entre le § 2 et § 3: le premier fait référence à la notion d'état de besoin alors que le second prend comme critère la notion de train de vie pendant la vie commune. Ce qui va permettre au juge d'accorder une pension qui pourrait aller au-delà de ce qui est nécessaire pour couvrir l'état de besoin.

Les auteurs du présent amendement souhaitent répondre à cette critique du CE. Cependant ils estiment qu'il faut pouvoir tenir compte des cas où l'application pure et simple du critère d'état de besoin serait inéquitable, créant un trop grand déséquilibre entre la situation du créancier pendant le mariage et après. C'est pourquoi ils proposent que le juge puisse atténuer cet effet en tenant compte de la dégradation significative de la situation économique du créancier dans sa décision. Pour compenser cette dégradation le juge peut fixer un montant dégressif.

N° 123 DE MME MARGHEM ET CONSORTS

Art. 8

Compléter le § 10 de l'article 301 par les alinéas suivants:

«La pension prend en toute hypothèse fin définitive en cas de remariage du créancier alimentaire ou

Nr. 122 VAN MEVROUW MARGHEM c.s.

Art. 8

Het voorgestelde artikel 301, § 3, vervangen als volgt:

«§ 3. De rechtbank legt het bedrag van de onderhoudsuitkering vast die de staat van behoefte van de onderhoudsgerechtigde moet dekken.

De rechtbank houdt rekening met de inkomsten en mogelijkheden van de echtgenoten en met de aanzienlijke terugval van de economische situatie van de onderhoudsgerechtigde. Om die terugval te waarderen, baseert de rechter zich met name op de duur van het huwelijk, de leeftijd van partijen, hun gedrag tijdens het huwelijk inzake de organisatie van hun noden en het ten laste nemen van de kinderen tijdens het samenleven of daarna. De rechter kan indien nodig beslissen dat de uitkering degressief zal zijn en in welke mate.».

VERANTWOORDING

Zoals de Raad van State al heeft toegelicht bestaat er een tegenspraak tussen § 2 en § 3: paragraaf 2 refereert naar het begrip «staat van behoefte» terwijl § 3 als criterium het begrip «levensstandaard» tijdens het samenleven neemt.

Dit zal tot gevolg hebben dat de rechter een uitkering kan toekennen die hoger ligt dan wat nodig is om de staat van behoefte te dekken. De indieners van het amendement willen een antwoord bieden aan de kritiek van de Raad van State. Toch menen zij dat er rekening moet worden gehouden met de gevallen waarin de strikte toepassing van het criterium 'staat van behoefte' onbillijk zou zijn en een te groot onevenwicht zou creëren tussen de situatie van de onderhoudsgerechtigde tijdens het huwelijk en erna. Daarom stellen zij voor dat de rechter dat gevolg kan verzachten door in zijn beslissing rekening te houden met de aanzienlijke terugval van de economische situatie van de onderhoudsgerechtigde. Om deze terugval te compenseren kan de rechter een degressief bedrag vaststellen.

Nr. 123 VAN MEVROUW MARGHEM c.s.

Art. 8

Het voorgestelde artikel 301, § 10, aanvullen met de volgende leden:

«De uitkering eindigt in ieder geval definitief ingeval van een nieuw huwelijk van de onderhoudsgerechtigde

à la conclusion par ce dernier d'une cohabitation légale, sauf convention contraire expresse des parties.

Le juge peut mettre fin à la pension lorsque le créancier vit maritalement avec une autre personne.».

JUSTIFICATION

Quand le créancier d'aliment s'engage dans un nouveau mariage ou une cohabitation légale, la solidarité prévue par la loi entre les nouveaux partenaires remplace celle existant dans le précédent mariage.

Dans le cas d'une cohabitation de fait, on doit laisser une marge d'appréciation au juge pour décider de mettre fin ou non à la pension. La cohabitation de fait n'entraîne pas systématiquement une solidarité économique entre les partenaires.

Marie Christine MARGHEM (MR)
Guy SWENNEN (sp.a-spirit)
Sabien LAHAYE-BATTHEU (VLD)

N° 124 DE MME LAHAYE-BATTHEU ET M. SWENNEN

Art. 8

Apporter les modifications suivantes à l'article 301, § 4, proposé:

A) à l'alinéa 1er, supprimer les mots «toutefois le juge peut le cas échéant»;

B) à l'alinéa 1er, supprimer les 1° et 2°;

C) à l'alinéa 2, supprimer les mots «et pour des raisons liées à la nature du régime de pension de retraite»;

D) à l'alinéa 2, remplacer la dernière phrase par la phrase suivante: «*dans ce cas, le montant de la pension correspond au montant nécessaire pour couvrir l'état de besoin du créancier.*».

JUSTIFICATION

La pension est limitée par principe à la durée du mariage. Cependant il faut permettre au juge de tenir compte de toutes les circonstances exceptionnelles dans lesquelles l'état de besoin du créancier à l'issue du premier délai peut justifier

of nadat deze laatste een verklaring van wettelijke samenwoning heeft gedaan, tenzij de partijen anders overeenkomen.

De rechter kan de onderhoudsverplichting beëindigen wanneer de onderhoudsgerechtigde samenleeft met een andere persoon als waren zij gehuwd.».

VERANTWOORDING

Indien de onderhoudsgerechtigde een nieuw huwelijk of een nieuwe wettelijke samenwoning is aangegaan, vervangt de solidariteit tussen de nieuwe partners die uit het vorig huwelijk.

In het geval van een feitelijke samenwoning moet men de rechter een beoordelingsmarge laten om te beslissen de onderhoudsuitkering te beëindigen of niet. De feitelijke samenwoning brengt niet automatisch een economische solidariteit tussen de partners met zich mee.

Nr. 124 VAN MEVROUW LAHAYE-BATTHEU EN DE HEER SWENNEN

Art. 8

In het voorgestelde artikel 301, § 4, de volgende wijzigingen aanbrenge:

A) in het eerste lid, de woorden «De rechter kan in voorkomend geval echter» **weglaten;**

B) in het eerste lid, het 1° en 2° weglaten;

C) in de tweede alinea, de woorden «en om redenen verbonden aan de aard van het pensioenregime» **weglaten;**

D) de laatste zin van de tweede alinea vervangen als volgt: «*In dat geval beantwoordt het bedrag van de uitkering aan het bedrag dat noodzakelijk is om de staat van behoefte van de onderhoudsgerechtigde te dekken.*».

VERANTWOORDING

De uitkering is principieel beperkt tot de duur van het huwelijk. Toch moet aan de rechter de mogelijkheid worden gegeven om rekening te kunnen houden met alle uitzonderlijke omstandigheden volgens de welke de staat van behoefte van

que l'on prolonge la durée de la pension et pas seulement des raisons liées au régime de pension du créancier.

De la même manière, les rentes alimentaires pendant le mariage ou la procédure en divorce, ne constituent pas les seuls éléments dont le juge peut tenir compte pour établir une durée de pension inférieure à la durée du mariage. Il n'est pas nécessaire de mentionner ce cas particulier dans le texte.

N° 125 DE MME LAHAYE-BATTHEU ET M. SWENNEN

(sous-amendement à l'amendement n° 112)

Art. 38 (*nouveau*)

Compléter le § 4, alinéa 2, par la disposition suivante:

«*Si la pension alimentaire a été accordée à la suite d'un divorce autorisé conformément à l'article 232 du Code civil, le délai prévu à l'article 301, § 4, est diminué de la durée de la séparation de fait*».

JUSTIFICATION

À l'heure actuelle, de nombreux ex-époux sont condamnés à payer une pension alimentaire «*ad vitam aeternam*». L'amendement n° 112 du gouvernement prévoit que le principe de la limitation de la pension alimentaire à la durée du mariage leur sera également applicable, étant entendu que pour ces personnes, le délai recommencera à courir à la date de l'entrée en vigueur de la loi.

Parmi ces personnes, nombreuses sont celles qui ont divorcé pour cause de séparation de fait. La durée de cette séparation de fait avait initialement été fixée à 10 ans. Elle a ensuite été ramenée à 5 ans. La durée retenue à l'heure actuelle est de 2 ans. Il est donc juste que la période prise en considération pour déterminer la durée du mariage - qui prendra cours à la date de l'entrée en vigueur de la nouvelle loi - soit diminuée de la durée de la séparation de fait.

N° 126 DE MME LAHAYE-BATTHEU ET M. SWENNEN

(Sous-amendement à l'amendement n°112)

Art. 38 (*nouveau*)

Insérer un § 4bis, libellé comme suit:

«*§ 4bis. Tout ancien conjoint qui, au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi, est soumis à l'obligation*

de onderhoudsgerechtigde op het einde van het verstrijken van die eerste termijn een verlenging van de duur van de uitkering kan rechtvaardigen, en niet enkel om redenen verbonden aan het pensioenregime.

Op dezelfde wijze zijn de onderhoudsuitkeringen tijdens het huwelijk of de echtscheidingsprocedure niet de enige elementen waarmee de rechter rekening kan houden om een duurtijd van de uitkering lager dan de duur van het huwelijk vast te stellen. Het is niet noodzakelijk om dit specifieke geval in de tekst op te nemen.

Nr. 125 VAN MEVROUW LAHAYE-BATTHEU EN DE HEER SWENNEN

(subamendement op amendement nr. 112)

Art. 38 (*nieuw*)

Paragraaf 4, tweede lid, aanvullen als volgt:

«*Indien de onderhoudsuitkering werd toegekend na een echtscheiding toegestaan overeenkomstig artikel 232 van het Burgerlijk Wetboek wordt de termijn van artikel 301, § 4, verminderd met de duur van de feitelijke scheiding.*».

VERANTWOORDING

Op dit ogenblik bevinden veel ex-echtgenoten zich in een situatie waarbij ze als het ware zijn veroordeeld tot het levenslang betalen van een onderhoudsgeld. Het amendement nr. 112 van de regering voorziet dat de beperking van het onderhoudsgeld tot de duur van het huwelijk ook op hen van toepassing zal zijn, zij het dat die termijn voor hen opnieuw zal beginnen bij de inwerkingtreding van deze wet.

Heel wat van deze personen zijn gescheiden op grond van feitelijke scheiding. De periode van feitelijke scheiding was oorspronkelijk 10 jaar en werd later verminderd tot 5 jaar en bedraagt op dit ogenblik nog 2 jaar. Het is billijk om in dat geval te voorzien dat de periode van de duur van het huwelijk die zal ingaan op de dag van inwerkingtreding van de nieuwe wet verminderd zal worden met de termijn van de feitelijke scheiding.

Nr. 126 VAN MEVROUW LAHAYE-BATTHEU EN DE HEER SWENNEN

(subamendement op amendement nr. 112)

Art. 38 (*nieuw*)

Een nieuwe § 4bis invoegen, luidende:

«*§4bis. Iedere voormalige echtgenoot of echtgenote die op het ogenblik van de inwerkingtreding van deze*

alimentaire en vertu de l'article 301 ou en vertu des articles 306 et 307 du Code civil, peut faire constater, selon la procédure prévue dans la quatrième partie, livre II, titre Vbis, du Code judiciaire, la fin de son obligation alimentaire si le créancier d'aliments s'est remarié ou après que ce dernier a fait une déclaration de cohabitation légale. Si le créancier d'aliments cohabite avec une autre personne comme s'ils étaient mariés, le juge peut mettre fin à l'obligation alimentaire.

La requête est adressée au juge qui a accordé la pension alimentaire.

Si la fin de l'obligation alimentaire ainsi demandée cause au créancier d'aliments un préjudice si important qu'il ne serait ni raisonnable ni équitable de ne pas maintenir cette obligation, le juge peut, à la demande de ce dernier, fixer un délai supplémentaire de 12 ans maximum. Dans son jugement, le juge précise si l'obligation alimentaire sera dégressive et dans quelle mesure».

JUSTIFICATION

L'amendement n°12 du gouvernement prévoit que la limitation de la pension alimentaire à la durée du mariage sera aussi applicable à des pensions alimentaires déjà accordées, à ceci près que pour celles-ci, ce terme débutera à nouveau lors de l'entrée en vigueur de la loi en projet.

L'amendement n°123 complète l'article 301, § 10, proposé et vise à prévoir que la pension alimentaire prend fin en cas de remariage du créancier d'aliments ou s'il fait une déclaration de cohabitation légale. En cas de séparation de fait, le juge déterminera si l'obligation alimentaire prend fin.

Il est dès lors logique de prévoir aussi une disposition transitoire dans ce cadre de manière à ce que la fin de l'obligation alimentaire soit possible en cas de remariage ou de cohabitation. Étant donné qu'une fin subite de la pension alimentaire risque de poser de graves problèmes au créancier d'aliments, il est donné au juge la possibilité de prévoir un délai transitoire et un montant éventuellement dégressif.

wet onderhoudsplichtig is krachtens artikel 301 of krachtens artikel 306 en 307 van het Burgerlijk Wetboek, kan volgens de procedure voorgeschreven in Deel IV, Boek II, Titel Vbis van het Gerechtelijk Wetboek de beëindiging van zijn onderhoudsplicht laten vaststellen indien de onderhoudsgerechtigde een nieuw huwelijk is aangegaan of nadat deze laatste een verklaring van wettelijke samenwoning heeft gedaan. Indien de onderhoudsgerechtigde samenleeft met een andere persoon als waren zij gehuwd, kan de rechter de onderhoudsverplichting beëindigen.

Het verzoek wordt gericht aan de rechter die het onderhoudsgeld heeft toegekend.

Indien de aldus gevraagde beëindiging van de onderhoudsverplichting van zo ingrijpende aard is dat zij naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet van de onderhoudsgerechtigde kan worden gevegd, kan de rechter op verzoek van deze laatste alsnog een bijkomende termijn vaststellen. De rechter bepaalt in zijn uitspraak of de onderhoudsverplichting degressief zal zijn en in welke mate.».

VERANTWOORDING

Amendement nr. 112 van de regering bepaalt dat de beperking van het onderhoudsgeld tot de duur van het huwelijk ook van toepassing zal zijn op reeds uitgesproken onderhoudsgelden, zij het dat die termijn voor hen opnieuw zal beginnen bij de inwerkingtreding van deze wet.

Amendement nr. 123 vult het voorgestelde artikel 301, § 10, aan en beoogt te voorzien dat een onderhoudsverplichting eindigt indien de onderhoudsgerechtigde een nieuw huwelijk aangaat of een verklaring van wettelijke samenwoning aflegt. Ingeval van feitelijke scheiding zal de rechter oordelen of de onderhoudsverplichting beëindigt wordt.

Het is dan ook logisch om ook in dat kader een overgangsbepaling te voorzien zodat de beëindiging van de onderhoudsverplichting mogelijk is in geval van nieuw huwelijk of samenwoning. Omdat een plotse beëindiging van de onderhoudsuitkering de onderhoudsgerechtigde in zware financiële problemen kan brengen wordt de rechter de mogelijkheid gegeven om een overgangstermijn te voorzien, met een eventueel degressief bedrag.

Sabien LAHAYE-BATTHEU (VLD)
Guy SWENNEN (sp.a-spirit)